

Súd: Okresný súd Košice okolie
Spisová značka: 12C/23/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7519201889
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Danica Hovančáková
ECLI: ECLI:SK:OSKE3:2019:7519201889.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice - okolie sudkyňou JUDr. Danicou Hovančákovou v spore žalobcu: J.. Z.. H. N., Q.. XX.XX.XXXX, U. N. X, X., zast.: JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Štúrova 20 proti žalovanej: H.. Y. T., Q.. XX.XX.XXXX, U. K. XXX/XX, E., zast.: ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA JUDr. Peter Kerecman, spoločnosť s ručením obmedzeným, so sídlom v Košiciach, Rázusova 1, IČO: 26 588 725, za ktorú koná konateľ JUDr. Peter Kerecman, o ochranu osobnosti takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a.

II. Žalovanej priznáva náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou podanou na Okresnom súde Košice - okolie (ďalej len „súd“) dňa 21.3.2019 domáha od žalovanej ospravedlnenia za výrok, ktorý žalovaná uviedla v odôvodnení rozsudku Okresného súdu Košice I sp. zn. XXC/XXX/XXXX a ktorým mala žalovaná zasiahnuť do ľudskej dôstojnosti žalobcu. V odôvodnení žaloby žalobca uviedol, že je stranou sporu (jedným zo žalovaných) v súdnom konaní, ktoré je vedené na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. XXC/XXX/XXXX a žalovaná je zákonnou sudkyňou v tomto konaní. Žalovaná v predmetnom konaní dňa 11.6.2014 vyniesla rozsudok, v ktorom rozhodla v prospech žalobcov tak, že určila do ich vlastníctva, resp. do dedičstva po ich právnej predchodkyni spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnosti, v ktorej žalobca vlastní byt a podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu. V rozsudku pri odôvodňovaní záveru okrem iného uviedla, prečo priznala vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam žalobcom, resp. ich právnym predchodcom, a to z dôvodu, že predmetné nehnuteľnosti boli týmito osobami reštituované. Výslovne v odôvodnení uviedla: „Opačný záver by bol príliš formalistický a mohol by viesť k záveru, ktorý by oprávnené osoby považovali za nespravodlivý.“ V ďalšej časti odôvodnenia uviedla: „K reštitučným veciam je potrebné pristupovať tak, aby nedochádzalo k formalistickému prístupu súdu, k neústretnému prístupu, ktorý hrozí prípadnou ďalšou krivdou. Reštitučné nároky sú nároky mimoriadne a to do tej miery, že to odôvodňuje i mimoriadny postup súdov.“ Žalobca uviedol, že po oboznámení sa s citovanými časťami odôvodnenia predmetného rozsudku zažil pocit hlbokého poníženia vo svojej ľudskej dôstojnosti. Kým sa neoboznámil s citovaným rozsudkom vyneseným žalovanou, považoval sa v súlade s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rovný v dôstojnosti i v právach s ostatnými ľuďmi. Rovnako hlboko veril tomu, že nemôže byť znevýhodňovaný na základe toho, že nepatrí k určitej skupine osôb. Po prečítaní citovaných vyjadrení v rozsudku, však jeho viera v rovnosť pred zákonom vrátane rovnosti účastníka (strany) súdneho konania zostala otrásená. Uviedol, že vyjadrenia žalovanej ho zasiahli mimoriadne intenzívne v podstate jeho osobnosti. Žalovaná nimi vyjadrila svoj názor, že v súdnom konaní je potrebné postupovať tak, aby záver, ku ktorému by súd dospel, oprávnené osoby (žalobcovia) nepovažovali za nespravodlivý, resp. za kritérium aké rozhodnutie žalovaná vynesie zvolila očakávanie i hodnotenie

takéhoto rozhodnutia zo strany jednej skupiny účastníkov konania - žalobcov a preto pociťoval a doposiaľ pociťuje hlboké roztrpčenie nad tým, že očakávaniam určitých účastníkov konania je zo strany žalovanej prikladaný taký význam, že ovplyvňuje rozhodnutie súdu v konkrétnej veci. Uviedol, že pociťuje vysokú mieru frustrácie z toho, že jeho nepríslušnosť k určitej skupine osôb (ktorým bol majetok prevzatý Maďarským kráľovstvom a neskôr skonfiškovaný Dekrétom č. 108/1945 Zb.) ho stavia do pozície človeka menejcenného, ktorý v prípade, že je účastníkom súdneho konania je vystavený situácii, keď rozhodnutie súdu je závislé na očakávaní inej skupiny účastníkov a ich posúdeniu toho, čo je spravodlivé. Poukázal na to, že úlohou súdu je rozhodovať v súlade so zákonom, rešpektujúc základné práva a povinnosti účastníkov (strán konania), pričom výkonom súdnictva nemá byť ponížovanie účastníkov konania a znižovanie ich ľudskej dôstojnosti, upieraním im práva na ústavou zaručenú rovnosť tým, že súd označí inú skupinu účastníkov konania za takú, ktorá má oprávnenie svojim posúdením toho čo je a čo nie je (pre túto skupinu) spravodlivé, ovplyvniť rozhodnutie súdu vo veci samej, ako aj tým, že označí seba za povinného postupovať voči jednej skupine účastníkov konania ústretovo. Žalobca citované vyjadrenia žalovanej považuje za exces - vybočenie z výkonu súdnictva, za ktoré nenesie a nemôže niesť zodpovednosť štát, ale za ktoré zodpovedá samotná sudkyňa. Na základe uvedeného navrhol, aby súd žalovanej uložil povinnosť zaslať na adresu žalobcu do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku ospravedlnenie v nasledujúcom znení: „Vážení pán Mgr. Ing. Rajták, ospravedlňujem sa Vám za nasledujúce výroky: „Opačný záver by bol príliš formalistický a mohol by viesť k záveru, ktorý by oprávnené osoby považovali za nespravodlivý.“; „K reštitučným veciam je potrebné pristupovať tak, aby nedochádzalo k formalistickému prístupu súdu, k neústretovému prístupu, ktorý hrozí prípadnou ďalšou krivdou. Reštitučné nároky sú nároky mimoriadne a to do tej miery, že to odôvodňuje i mimoriadny postup súdov.“, ktoré som uviedla v rozsudku Okresného súdu Košice I sp. zn. XXC/XXX/XXXX a ktorými som zasiahla do Vašej ľudskej dôstojnosti.“

2. K žalobe pripojil listinný dôkaz - rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 11.6.2014 č. k. XXC/XXX/XXXX-XXXX (ďalej len „predmetný rozsudok“).

3. Žalovaná na žalobu reagovala vyjadrením zo dňa 21.5.2019, v ktorom uviedla, že žalobu považuje za nedôvodnú s poukazom predovšetkým na to, že obsahom odôvodnenia rozsudku zásadne nemôže dôjsť k zásahu do práva na ochranu osobnosti strany konania, pričom výnimky z tohto princípu môžu byť dané iba v prípade, ak by rozsudok nebol vydaný v konaní začatom v súlade so zákonnými podmienkami alebo by nebol zákonom predpokladaným rozhodnutím vo veci, ktoré v predmetnom prípade naplnené nie sú a navyše za takýto zásah nezodpovedá sudca, ale Slovenská republika, v mene ktorej sudca svoju funkciu vykonáva. Žaloba je preto nedôvodná pre nedostatok pasívnej legitímácie žalovanej. Poukázala pritom na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne jeho rozhodnutie publikované pod č. R 36/2009 z ktorého vyplýva, že pokiaľ je v súlade so zákonnými podmienkami pred príslušným orgánom začaté konanie, v ktorom bolo vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nie je vydanie takéhoto rozhodnutia neoprávneným zásahom do osobnostných práv účastníka konania (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) a tiež rozhodnutie R 127/2014 podľa ktorého právne závery úradného rozhodnutia nemožno považovať za exces, v dôsledku ktorého by úradné rozhodnutie zasahovalo do osobnosti fyzickej osoby. Uviedla, že na tieto závery nadviazala i rozhodovacia prax odvolacích súdov vo veciach žalôb strán konaní proti ich zákonným sudcom pre obsah odôvodnenia rozsudkov, ktorá stabilne konštatuje, že aj v prípadoch, ak by súd, resp. sudca nesprávne vec právne posúdil a nesprávne vyhodnotil dôkazy, tak len pre odôvodnenie jeho rozhodnutia nemôže byť strana konania úspešná v konaní o ochranu osobnosti proti sudcovi (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/96/2012 z 28.2.2013, či rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2Co/82/2013 z 23.3.2016), resp. že pasívne legitimovaným by v takýchto sporoch bol štát, pretože nemajetkovú ujmu strane konania už pojmovo nemôže spôsobiť sudca ako fyzická osoba, ktorá verejnú moc vykonáva, ale štát, za ktorý pri výkone verejnej moci koná (napr. rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/802/2014 z 11.8.2015), čo vyplýva i z ustanovenia § 104 zákona o sudcoch a prísediacich, podľa ktorého za škodu spôsobenú rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom súdu zodpovedá štát (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/434/2016 z 2.11.2017). Uviedla, že v posudzovanom prípade zjavne o vybočenie zo zákonnej licencie nejde preto, že žalovaná rozsudok ako zákonom predpokladané rozhodnutie vo veci vydala ako zákonná sudkyňa a zákonným postupom. Vydaný rozsudok je výkonom zákonom predpokladaných právomocí súdu. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že rozsudok Okresného súdu Košice I č. k. XXC/XXX/XXXX-XXXX z 11.6.2014 bol neskôr zrušený uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/765/2014 zo dňa 29.12.2017, pretože ani neúplné zistenie skutkového stavu, či jeho nedostatočné odôvodnenie alebo nedostatok v právnom posúdení veci, nie

je vybočením zo zákonnej licencie, s ktorou je spojená dovolenosť zásahu. Pokiaľ ide o konkrétne dve vety odôvodnenia rozsudku, ktorými malo dôjsť k zásahu do dôstojnosti žalobcu uviedla, že prvá z týchto viet bola uvedená v časti posudzujúcej postup pri reštitúcii podľa zákona č. 128/1946 Sb. o neplatnosti niektorých majetkovoprávných konaní z doby neslobody a o nárokoch z tejto neplatnosti (str. 38) a nasledovala po tom, čo súd konštatoval, že o prinavrátenie majetku sa oprávnené osoby po druhej svetovej vojne usilovali prejednaním dedičstva, po prejednaní ktorého sa vzhľadom na právnu úpravu mohli domnievať, že osobitné reštitučné konanie už nie je potrebné začínať, pričom bolo potrebné prihliadnuť aj na dobovú súvislosť vojnového a povojnového obdobia, na útrapy prežité oprávnenými osobami (deportácia do koncentračného tábora). Druhá z týchto viet bola uvedená v časti odôvodnenia rozsudku zhrňujúcej princípy judikatúry v demokratickej spoločnosti pri náprave krívd spáchaných v minulosti porušovaním všeobecne uznávaných ľudských práv zo strany štátu, ktoré časti odôvodnenia sú súladné s odôvodnením rozhodnutí najvyšších súdnych autorít (konkr. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 247/2009 z 28. septembra 2010, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II ÚS 6/2019 z 10. januára 2019, bod 45., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 342/2017 z 25. októbra 2017, bod 28.), z ktorých vyplýva, že je ústavnou požiadavkou pre poskytovanie súdnej ochrany vo veciach, v ktorých sa posudzujú nároky vyvolané porušením základných práv v dobe neslobody, pri aplikácii práva postupovať v súlade so zákonnými záujmami oprávnených osôb a reštitučné predpisy interpretovať vo vzťahu k oprávneným osobám čo najústretovejšie v duchu snahy o zmiernenie majetkovej krivdy, ktorú utrpeli, pričom sú všeobecné súdy povinné zavrhnúť formalistický výklad, aby nedošlo k ďalšej krivde. Tieto požiadavky kladené na osobitosti prístupu k rozhodovaniu týchto sporov sú dôsledkom toho, že krívd, ktoré sú zmiernované reštitúciou, sa v minulosti dopustila samotná štátna moc. Navyše uviedla, že žalobca sa oboznámil s predmetným rozsudkom v roku 2014, nevyužil možnosť domáhať sa opravy jeho odôvodnenia a žalobu podal po takmer piatich rokoch zároveň so vznesením námietky zaujatosti voči žalovanej ako zákonnej sudkyňi v jeho veci. navrhla vykonať dokazovanie rozsudkom okresného súdu Košice I, č. k. XXC/XXX/XXXX-XXXX z 11.6.2014, uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/765/2014 zo dňa 29.12.2017a uznesením Krajského súdu v Košiciach č.k. 5NcC 6/2019 z 28.3.2019.

4. Žalobca v replike zo dňa 2.7.2019 k námietkam žalovanej uviedol, že ako účastník konania v neprospech ktorého bolo rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. XXC/XXX/XXXX rozhodnuté, využil možnosť podať proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok - odvolanie, kde v súlade s vtedy účinným Občianskym súdnym poriadkom vytkol napadnutému rozhodnutiu skutkové, právne a procesné pochybenie, pričom v predmetnom spore je zrejmé z obsahu žaloby, že výroky obsiahnuté v odôvodnení predmetného rozsudku nie sú skutkovými zisteniami. Mal za to, že námietky žalovanej vo vzťahu k nedostatku jej pasívnej legitímácie neobstoja. Poukázal na znenie ust. § 11 Občianskeho zákonníka účinné do 31.12.1991 a jeho znenie účinné od 1.1.1992, pričom upriamil pozornosť na to, že judikáty, na ktoré poukazuje žalovaná vo svojom vyjadrení (R 103/1967 a rozhodnutie uverejnené v Zborníku III. Najvyššieho súdu, SEVT, Praha, 1980, str.197) vychádzali zo znenia ust. § 11 Obč. zákonníka účinného do 31.12.1991, v ktorom absentuje nielen ochrana súkromia, ale aj ochrana ľudskej dôstojnosti. Preto právny názor vyslovený v žalovanej citovaných rozhodnutiach je pre svoju neaktuálnosť a z dôvodu, že nezodpovedá súčasným spoločenským a právnym pomerom nepoužiteľný. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva o prijateľnosti sťažnosti č. 73693/01, Martin Babjak a ďalší proti Slovenskej republike zo dňa 30. marca 2004, či jeho rozhodnutie o prijateľnosti sťažnosti č. 46845/99, Vanda Indrová a Zdeňek Indra proti Slovenskej republike zo dňa 11.5.2004, ktorým Európsky súd pre ľudské práva odmietol ako neprijateľnú pre nevyčerpanie vnútroštátnych prostriedkov nápravy sťažnosť sťažovateľov na porušenie čl. VIII. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, odôvodnením rozsudku Okresného súdu Bratislava I. Európsky súd pre ľudské práva v týchto rozhodnutiach konštatoval, že podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka sťažovatelia mohli začať konanie pred všeobecným súdom vo vzťahu k namietanému porušeniu ich osobnostných práv, ktorým by bolo konštatované porušenie práv a boli by eliminované následky takéhoto porušenia a priznaná im primeraná satisfakcia za toto porušenie. Tiež v ňom uviedol, že takéto konanie možno viesť v princípe tak proti štátu a/alebo proti sudcovi, ktorý rozhodnutie vydal a môžu byť okrem iného zamerané na dosiahnutie finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy. K námietke žalovanej, že v odôvodnení ňou vydaného rozhodnutia len vyjadrovala právne posúdenie, akým spôsobom treba pristupovať k riešeniu reštitučných nárokov žalobca namietal, že predmetná vec nie je reštitučnou vecou, resp. nejde o konanie o reštitučnom nároku, pretože si ich žalobcovia resp. ich právni predchodcovia neuplatnili. Citovaná časť rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 247/2009 zo dňa 28.9.2010 sa týka výkladu účelu reštitučných predpisov, pričom však Najvyšší súd SR

v ňom poukázal na zákonné záujmy subjektov a na potrebu vykladať reštitučné predpisy vo vzťahu k oprávneným osobám čo najústretovejšie, nevyslovil však názor, podľa ktorého interpretácia práva súdom má byť prispôsobená tomu, aby záver, ku ktorému súd výkladom práva dospeje, oprávnené osoby nepovažovali za nespravodlivý. A preto medzi konštatovaním Najvyššieho súdu SR a vyjadrením žalovanej je zásadný rozdiel, pričom práve skutočnosť, že žalovaná urobila kritériom toho, k akému záveru má v súdnom konaní dospieť názor iných účastníkov konania, je pre žalobcu ponížujúcou a tento pocit v ňom naďalej pretrváva. Z vyjadrenia žalovanej totiž podľa žalobcu vyplýva, že bez ohľadu na argumenty skutkové, či právne, ktoré strany predložia, žalovaná ako sudkyňa je presvedčená o tom, že má dospieť k záveru, ktorý jedna strana konania bude považovať za spravodlivý, teda že je jej povinnosťou sudkyne konať podľa očakávaní jednej zo strán. Pokiaľ ide o druhý výrok, ktorým žalovaná vyjadrila názor, že má postupovať tak, aby nedochádzalo k neústretovému prístupu uviedol, že neústretový prístup k účastníkom konania alebo jeho opak znamená zásadné narušenie rovnosti účastníkov konania, žalovaná nie je oprávnená ako sudkyňa pristupovať k účastníkom ústretovo alebo neústretovo, keďže jej povinnosťou je zachovávať princípy spravodlivého súdneho konania a jej povinnosťou je zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Bola povinná k účastníkom pristupovať bez ekonomických, sociálnych, rasových, etnických, sexuálnych a náboženských predsudkov, aby jej nestrannosť nebola spochybňovaná. Napokon k námietke žalovanej, že žalobca podal žalobu po takmer piatich rokoch odo dňa kedy sa oboznámil s rozsudkom z roku 2014, žalobca uviedol, že bez ohľadu na to, kedy sa s obsahom odôvodnenia rozsudku oboznámil, pocit, ktorý v ňom vyvolal, v ňom pretrváva až doposiaľ. Doposiaľ mu zo strany žalovanej nebolo poskytnuté žiadne zadostučinenie, pričom sa domáha poskytnutia najmiernejšej satisfakcie, nežiada ani verejné ospravedlnenie, napriek tomu, že rozsudok je verejne prístupný.

5. Žalovaná v duplike zo dňa 25.8.2019 k rozhodnutiam Európskeho súdu pre ľudské práva, na ktoré žalobca vo svojom vyjadrení poukázal, uviedla, že v nich nebolo konštatované, že sťažovatelia by boli svojou prípadnou žalobou pred vnútroštátnym súdom úspešní a ani to, že pasívna legitímácia v takomto prípadnom sťažovateľmi nikdy nezačatom spore by svedčila štátu alebo sudcovi. Európsky súd pre ľudské práva iba uviedol, že bez toho, aby bola žaloba proti štátu a/alebo sudcovi podaná, neboli splnené podmienky Dohovoru pre podanie sťažnosti Európskemu súdu pre ľudské práva. Zo žalobcom citovaných rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva nevyplýva, že by uvedením častí odôvodnenia rozhodnutí by v niektorej z vecí došlo k porušeniu práva sťažovateľov na ochranu cti, ľudskej dôstojnosti, či dobrej povesti a tieto nemajú žiadnu výpovednú hodnotu pre odpoveď na otázku, či je alebo nie je daná pasívna legitímácia žalovanej v tomto spore. Podľa žalovanej každé vyjadrenie obsiahnuté v odôvodnení súdneho rozhodnutia je nutné posudzovať v jeho kontexte so zohľadnením funkcie, ktorú súdne rozhodnutie plní. V tomto prípade žalobcom označené časti rozhodnutia nemôžu opodstatniť jeho tvrdenia o zásahu do jeho osobnostných práv a založiť dôvod podľa § 11 Obč. zákonníka.

6. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom rozsudku č. k. XXC/XXX/XXXX-XXXX zo dňa 11.6.2014, uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/765/2014 zo dňa 29.12.2017, uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5NcC/6/2019 zo dňa 28.3.2019 v spojení s opravným uznesením zo dňa 9.4.2019. Súd mal preukázať tieto skutočnosti. Na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. XXC/XXX/XXXX sa vedie konanie o určenie vlastníckeho práva, v ktorom žalobca vystupuje ako žalovaný v 3. rade. Dňa 11.6.2014 v predmetnom konaní žalovaná vyhlásila rozsudok, ktorým rozhodla v prospech žalobcov. Písomné vyhotovenie rozsudku č. k. XXC/XXX/XXXX-XXXX v časti jeho odôvodnenia na strane 38 na konci prvého odseku obsahuje výrok: "Opačný záver by bol príliš formalistický a mohol by viesť k záveru, ktorý by oprávnené osoby považovali za nespravodlivý." Na strane 39 písomného vyhotovenia rozsudku sa v prvom odseku uvádza. „K reštitučným veciam je potrebné pristupovať tak, aby nedochádzalo k formalistickému prístupu súdu, k neústretovému prístupu, ktorý hrozí prípadnou ďalšou krivdou. Reštitučné nároky sú nároky mimoriadne a to do tej miery, že to odôvodňuje i mimoriadny postup súdov." Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaní, medziiným aj žalobca, ktorý v súdnom konaní sp. zn. XXC/XXX/XXXX vystupuje ako žalovaný v 3. rade. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací uznesením zo dňa 29.12.2017 sp. zn. 2Co/765/2014 o podaných odvolaniach rozhodol tak, že odmietol odvolanie proti výroku o vylúčení časti žaloby na samostatné konanie a odvolanie proti výroku, ktorým bolo rozhodnuté, že o trovách konania bude rozhodnuté samostatným uznesením. V ostatnej časti odvolací súd rozsudok súdu zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súdu prvej inštancie vytkol, že procesne pochybil pri dokazovaní, jeho rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok a čiastočne aj nezrozumiteľnosť dôvodov, pričom konštatoval, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z uznesenia Krajského

súdu v Košiciach sp. zn. 5NcC/6/2019 zo dňa 28.3.2019 mal súd preukázané, že krajský súd vylúčil sudkyňu H.. Y. T. (žalovanú v predmetnom spore) z prejednávania a rozhodovania veci pod sp. zn. XXC/XXX/XXXX ako zákonnej sudkyne, ktorým uznesením rozhodol o námietke zaujatosti vznesenej žalovaným v 3. rade (žalobcom v predmetnom spore) voči konajúcej sudkyňi z dôvodu, že dňa 21.3.2019 podal proti nej žalobu na ochranu osobnosti na Okresnom súde Košice - okolie za výroky obsiahnuté v odôvodnení zrušeného rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 11.6.2014 sp. zn. XXC/XXX/XXXX, ktorá žaloba je predmetom tohto sporu.

7. Podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

8. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

9. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

10. Súd riešil v prvom rade otázku pasívnej vecnej legitímácie, ktorú v konaní namieta žalovaná. Žalovaná namieta, že v predmetnom konaní nie je pasívne vecne legitimovaná s poukazom na to, že v zmysle § 104 Zákona o sudcoch a prísediach, za škodu spôsobenú rozhodnutím, alebo nesprávnym úradným postupom súdu zodpovedá štát, preto za zásah do osobnosti nezodpovedá sudca, ale Slovenská republika, v mene ktorej sudca svoju funkciu vykonáva. K uvedenému súd uvádza, že platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upraveným v ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu škody. Pri nárokoch vyplývajúcich z titulu náhrady škody sa uplatňuje zásada, v zmysle ktorej za škodu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom z tejto zásady existujú v občianskoprávných vzťahoch výnimky len v prípadoch výslovne uvedených v zákone (viď napríklad § 422 a 427 Občianskeho zákonníka). Takáto výnimka vyplýva tiež zo zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ktorý zákon v ust. § 3 ods. 1 upravuje rozsah zodpovednosti štátu tak, že štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom, z čoho vyplýva, že bez ohľadu na skutočnosť, ktorý štátny orgán (orgán verejnej moci) škodu spôsobil, subjektom zodpovedným za škodu a pasívne vecne legitimovaným v konaní o náhradu škody je štát. To ale neplatí v odlišných právnych vzťahoch a v pôsobnosti iných zákonov; neplatí to medziiným ani vtedy, keď ide o ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) Pri neoprávnenom zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby vzniká osobná väzba medzi oprávnenou osobou na jednej strane a povinnou osobou na strane druhej. Práva a povinnosti vyplývajúce z tohto právneho vzťahu sa viažu výhradne na určitú osobu. Povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 Obč. zák. je teda subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil. Jedná sa preto o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá neprechádza na ďalšiu osobu (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 26. septembra 2013 sp. zn. 3 Cdo 176/2013 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov pod číslom 127/2014, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009).

11. A teda kým pri zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím súdu alebo nesprávnym úradným postupom zodpovednosť za takto spôsobenú škodu preberá štát, v prípade tvrdeného zásahu do osobnostných práv spôsobuje ujmu konkrétna fyzická osoba, pretože jedine táto je pôvodcom tvrdeného zásahu a nie štát.

12. V predmetnom spore pasívna vecná legitímácia žalovanej preto je daná.

13. Súd sa v ďalšom zaoberal skúmaním, či boli splnené všetky predpoklady pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti, aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany osobnosti a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom.

14. Občiansky zákonník v ustanovení § 11 priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté osobnostné práva. Zákon vymedzuje však znaky, za prítomnosti ktorých treba určité správanie považovať za zásah do osobnosti (objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby, neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi určitým správaním a porušením alebo ohrozením osobnostných práv). Ak sú tieto znaky dané, má fyzická osoba právo najmä sa domáhať aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Obč. zák.).

15. Pri tvrdenom zásahu do osobnosti žalobcu občianskoprávna ochrana osobnosti fyzickej osoby prichádza do úvahy iba pri takých zásahoch do osobnosti, ktoré je možné kvalifikovať ako neoprávnené (protiprávne). Pojem zásah do osobnostných práv Občiansky zákonník nedefinuje a nestanovuje ani výpočet jeho konkrétnych foriem spôsobilých zasiahnuť do osobnostných práv fyzickej osoby. Ustálená súdna prax za neoprávnený zásah v zmysle ust. § 11 a nasl. Obč. zákonníka považuje taký zásah do osobnosti fyzickej osoby, ktorý je v rozpore s objektívnym právom, t.j. s právnym poriadkom. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde vtedy, ak je zásah dovolený (resp. jeho možnosť je predpokladaná zákonom). Do tejto skupiny patria prípady, keď k zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo pri výkone iného subjektívneho práva stanoveného zákonom, poprípade, keď iný subjekt plnil právnu povinnosť, ktorú mu uložil zákon (tzv. zákonné licencie). Neoprávnenosť zásahu do práva na ochranu osobnosti je teda vylúčená aj vtedy, ak došlo k zásahu v rámci úradného konania a ak zásah nevybočil z rámca daného platnými predpismi. Legálnosť konania alebo procesu príslušného orgánu nemožno posúdiť na základe výsledku tohto konania alebo procesu, ale iba na základe podmienok stanovených zákonom pre ich začatie a priebeh. Pokiaľ teda je v súlade so zákonnými podmienkami začaté príslušné konanie, v ktorom bolo vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nie je vydanie takého rozhodnutia neoprávneným zásahom do osobnostných práv účastníka konania, a to ani v prípade, že po jeho vydaní sa preukáže, že nebolo vydané dôvodne (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 10.12.2008 sp. zn. 5 Cdo 274/2007, tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 18.6.2003, sp. zn. 28 Cdo 1523/2002, rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 21.12.2006, sp. zn. 30 Cdo 3406/2006). Zásah konajúceho orgánu do osobnostných práv je právom dovoleným a oprávneným potiaľ, pokiaľ k nemu došlo v súlade s príslušnou právnou úpravou a primeraným spôsobom. Kritériom pre rozlíšenie, či zásah bol (ne)oprávnený je vždy to, či ho v konkrétnom prípade (ne)možno podriaďiť pod kategóriu výkonu zákonom predpokladaných právomocí orgánu. Nemožno pripustiť žalobu na ochranu osobnosti pre obsah vydaného rozhodnutia (odôvodnenia rozhodnutia), ktorá by smerovala proti orgánu povolanému také rozhodnutie urobiť. Náprave tu totiž slúžia buď riadne alebo mimoriadne opravné prostriedky, prípadne návrh na opravu dôvodov rozhodnutia podľa § 165 O.s.p. (porovnaj rozhodnutie v Zborníku III. Najvyššieho súdu SR, ŠEVT, Praha, 1980, str. 196, 197).

16. Na uvedené nadviazal Najvyšší súd SR v rozhodnutí zo dňa 26. septembra 2013 sp. zn. 3 Cdo 176/2013, v ktorom Najvyšší súd uvádza, že právne závery rozhodnutia nemožno považovať za exces, v dôsledku ktorého by úradné rozhodnutie zasahovalo do osobnosti fyzickej osoby. Súčasne pritom pripustil, že so zreteľom na individuálne okolnosti nemožno - len s poukazom na to, že ide o úradné rozhodnutie - vylúčiť úspešnosť žaloby, ktorou sa v občianskom súdnom konaní domáha ochrany fyzická osoba, ktorá bola v odôvodnení úradného rozhodnutia opísaná takým spôsobom, ktorý prekročil prípustné medze dané povahou a účelom konania vedeného týmto úradom a nadobudol znaky neoprávneného zásahu do osobnostných práv. Zároveň konštatoval, že týmto predchádzajúce ustálené právne závery nespochybňuje, ale naopak na ne nadväzuje, avšak poukazuje na nutnosť posudzovať individuálne okolnosti prípadu a diferencovať situácie, ak by sa ochrany (osobnosti) domáhala tretia osoba, ktorá nebola účastníkom konania, a to práve z toho dôvodu, že osoba, ktorá nie je účastníkom konania nie je (by nebola) oprávnená podať opravný prostriedok, prípadne návrh na opravu odôvodnenia rozhodnutia.

17. V intenciách vyššie uvedenej ustálenej súdnej praxe súd sa zaoberal skúmaním, či tvrdený zásah do osobnostných práv žalobcu vykazuje znaky neoprávnenosti (protiprávnosti). Bral pritom zreteľ na to, že žalobcom namietané výroky boli súčasťou odôvodnenia meritórneho rozhodnutia súdu, ktoré bolo výsledkom (úradného) súdneho konania.

18. Žalobca tvrdí, že k zásahu do jeho osobnostných práv došlo pasážou obsiahnutou v odôvodnení rozhodnutia žalovanej (na strane 38 a 39 odôvodnenia), ktorá časť odôvodnenia rozsudku podľa žalobcu hlboko zasiahla do jeho ľudskej dôstojnosti. Jedná sa o tieto konkrétne v ňom uvedené vyjadrenia : Opačný záver by bol príliš formalistický a mohol by viesť k záveru, ktorý by oprávnené osoby považovali za nespravodlivý.“ „K reštitučným veciam je potrebné pristupovať tak, aby nedochádzalo k formalistickému prístupu súdu, k neústretnému prístupu, ktorý hrozí prípadnou ďalšou krivdou. Reštitučné nároky sú nároky mimoriadne a to do tej miery, že to odôvodňuje i mimoriadny postup súdov.“

19. Odôvodnenie rozhodnutia je tou časťou rozsudku, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Umožňuje súdu objasniť aký skutkový stav bol v danom prípade zistený a k akým právnym záverom súd dospel. Odôvodnenie rozhodnutia je potrebné a nevyhnutné vnímať v celom jeho kontexte s prihliadnutím na to, aký účel odôvodnenie plní, pričom účelom odôvodnenia rozsudku je vyložiť opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť úsudku, ku ktorému súd dospel.

20. Je nespochybniteľné, že napadnutými výrokmi žalovaná v odôvodnení ňou vydaného rozhodnutia vyjadrovala svoje právne posúdenie, medziiným aj to akým spôsobom je potrebné pristupovať k reštitučným nárokom a o nevyhnutnosti byť v rámci uplatňovania reštitučných nárokov zhovievavejším k forme a obsahu týchto nárokov. „Namietaný „ústretovejší prístup k jednej strane sporu“ žalobca vníma v hmotnoprávnej rovine, t. j. pri právnom posúdení prípadu. Je však potrebné uviesť, že ani prípadná nesprávnosť (nepodloženosť) právneho posúdenia, ku ktorým žalovaná vo svojom rozhodnutí dospela, a na ktorých rozhodnutie spočíva, nemôže byť považovaná za exces, ktorý by znamenal neoprávnený zásah do osobnosti žalobcu. Či právne závery, ku ktorým dospela žalovaná na podklade vykonaných a vyhodnotených dôkazov, sú (ne)správne, prislúcha nadriadenému súdu pri rozhodovaní o riadnych či mimoriadnych opravných prostriedkoch. V danom prípade žalobca (aj) využil riadny opravný prostriedok, následkom čoho bol predmetný rozsudok žalovanej zrušený.

21. Súd uzatvára, že samotný spôsob vykonania zásahu žalovanou nemožno posúdiť ako neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu, teda nebol splnený základný predpoklad úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti a to neoprávnenosť zásahu, preto z uvedeného dôvodu sa súd v ďalšom nezaoberal, či tento zásah bol objektívne spôsobilý či dokonca aj spôsobil ujmu na právach žalobcu chránených ustanovením § 11 Obč. zák.

22. Na základe uvedeného súd v súlade s citovanou právnou úpravou žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

23. K dôvodom zamietnutia žalobcom navrhnutému doplneniu dokazovania oboznámením sa s listom predsedníčky Slovenskej advokátskej komory zo dňa 20.11.2019, ktorým bola vybavená sťažnosť pani M. U. na pejoratívne, nevhodné a znevažujúce výroky žalobcu ako advokátskeho koncipienta vo vzťahu ku konajúcej sudkyňi - žalovanej, súd uvádza, že obsahom tejto listiny (tak ako na nepoukázala právna zástupkyňa žalobcu), sú skutočnosti, ktoré sa majú týkať etickej či disciplinárnej zodpovednosti advokátskeho koncipienta za obsah a formu použitých výrazových prostriedkov v ním podanej žalobe na ochranu osobnosti, tieto však nemajú žiadnu právnu relevanciu k predmetu tohto sporu, t. j. posúdeniu, či žalobcom tvrdený zásah do jeho osobnostných práv výrokmi žalovanej v odôvodnení jej rozsudku, je neoprávnený. Práve z tohto dôvodu vykonanie navrhovaného dôkazu súd zamietol.

24. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

25. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

26. Súd o trovách konania rozhodol v súlade so zásadou úspechu v spore vyjadrenou v ustanovení § 255 CSP. Žalovaná bola v konaní plne úspešná, preto jej prináleží nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi, ktorý v konaní úspešný nebol. Súd preto žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom o výške náhrady bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Košice - okolie písomne v dvoch vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie musí byť podpísané (§ 127 a § 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu vyššie uvedenú, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).